

OCROTIREA ȘI CONSERVAREA IMAGINII SATULUI HARGHITEAN COMUNA RACU

MEMORIU GENERAL – STUDIUL VALORILOR ȘI PROPUNERI

1. OBIECTUL STUDIULUI

Studiul valorilor are ca scop identificarea elementelor care contribuie la protejarea imaginii tradiționale a satelor componente a comunei Racu: Racu (Csíkrákos) și Satu Nou (Göröcsfalva).

Studiul face parte din studiile de fundamentare a proiectelor urbanistice ce urmează să se elaboreze pentru comuna Racu: Planul Urbanistic General al comunei Racu, respectiv planuri urbanistice zonale pentru aceste localități.

2. DESCRIEREA LOCALITATII

2.1. POZIȚIA GEOGRAFICĂ

Vatra satului este pe lunca Oltului, pe malul stâng, la o altitudine de 786 m, pe traseul DN 12, la 11 km nord de Miercurea-Ciuc. Din centru, pe traseul DJ 124 spre est putem ajunge la Satu Nou, Văcărești și Mihăileni.

2.2. CADRU NATURAL

Cea mai nordică așezare a Ciucului de Mijloc, este străjuit spre vest de vârful Harghita Racului (1758 m). La nord, printre dealurile "Bogát" și "Csere-domb" se află defileul de la Racu al râului Olt, limita naturală dintre Ciucul de Sus și de Mijloc.

2.3. SCURT ISTORIC

Prima dată apare în anul 1333 pe numele Rakus. De-a lungul timpurilor a fost un loc important de întrunire a secuilor.

3. DEZVOLTAREA ARHITECTURALA SI CARACTERISTICILE URBANISTICE

3.1. DEZVOLTAREA ISTORICA SI URBANISTICA A SATULUI

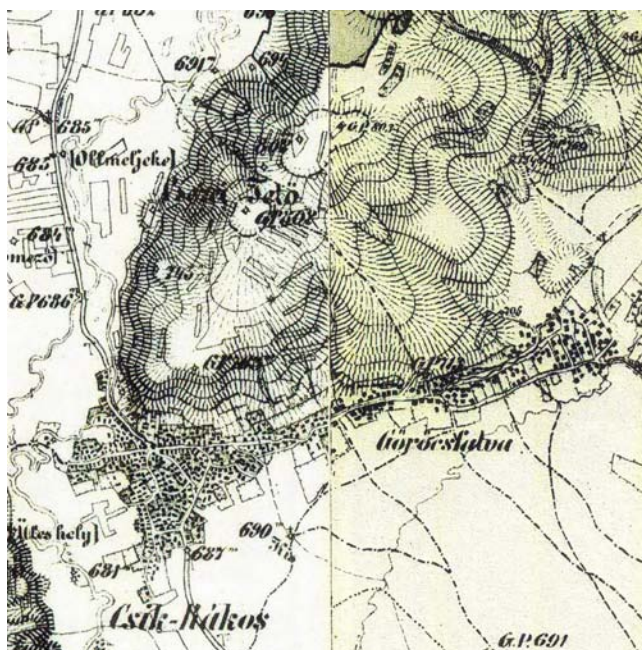
De obicei configuratia unui sat depinde de asezarea geografica a localitatii, de nevoile sociale si economice ale locuitorilor. Satul este definit de starzi, parcele, poteci, vecinatati...cea ce creaza o imagine de ansamblu a satului, cu momentele sale specifice. Astfel s-a dezvoltat o imagine de sat, care este influentat si definit istoric.

O alta caracteristica a satului era împartirea militara, care a fost definit pe baza teritoriului si a numarului de militari (capi de gospodarie). Astfel si în denumirile actuale putem încă observa împartirea inițială a satului denumite ca "szegek" sau "tízek".

detaliu din Harta Iosefină 1769 – 1773

De-a lungul timpului specifice satului erau gospodariile familiale mari, care pe parcursul timpului s-au împartit si au devenit gospodarii mici, care la rândul lor se despicau mai departe pe baza de rudenii.

Detaliu din două cartare austriacă 1819 – 1869

3.2. STRUCTURA SI TIPUL LOCALITATII, TIPURILE PARCELELOR

Localitatea are o structură de sat de drum cu străzi ramificate.

Două axe principale sunt generatoarele principale al satului. Drumul Nord-Sud ce leagă pe orașele Gheorgheni și Miercurea-Ciuc intersectează satul și din asta se ramifică drumul spre Mihăileni. Parcelarul este tipic satelor secuiești: loturi înguste și lungi se înșiruiesc de-a lungul drumului.

Așezarea caselor pe parcelă este pe front stradal. Șura are o poziție transversală împărțind curtea de grădină. Alte clădiri gospodărești găsim înșiruite în prelungirea casei, sau amplasate pe front mai ales în cazul bucătăriilor de vară (sütő).

3.3. IMAGINI CARACTERISTICE ALE STRAZILOR

Structura străzilor e alcătuită din străzile principale și ramificațiile acestora.

Străzile au o formă șerpuitoare, urmărind firesc denivelările.

Biserica romano-catolică se găsește pe un deal în Gîrciu, având o prezență vizuală caracteristică din sat. De asemenea capela de pe dealul Bogát apare din multe puncte al satului ca cap de perspectivă.

3.4. TIPURI DE CLĂDIRI

3.4.1. Clădiri comunitare și publice

Biserica romano-catolică monument istoric

După elemente romanice păstrate construirea bisericii a fost în sec. XII-XIII. Biserica de azi cu o singură navă, cu bolți ogivale și cu absidă poligonală ne-a păstrat caracteristicile unei biserici gotice târziu.

O notă interesantă prezintă turnul acoperit cu desene figurale.

Biserica e înconjurată cu un zid de incintă.

Capela de pe muntele “Bogát” – monument istoric

Este așezată pe dealul omonim, la 787 m altitudine. În apropiere s-au găsit vestigiile arheologice a unei așezări din epoca bronzului, perioada Latene și din evul mediu. Se presupune că în evul mediu a existat o cetate în acest loc, probabil în secolul al XV-lea. După dispariția acestuia, în 1725 s-a construit o capelă din lemn.

Conacul Cserei – monument istoric

Construit în anii 1667-1674 este casa natală a istoricului și memorialistului Cserei Mihály. Starea actuală a clădirii este mult modificată față de cea originală, pierzând caracterul.

Parohia Romano Catolica

Se află sub dealul bisericii, pe lângă drumul principal. Este o clădire caracteristică parohiilor din ciucul de sus. Ansamblul conține și capela mortuară.

Școala gen nr.6

Grădinița de copii, Gîrciu

Bisericii nr.18

Primăria Comunei Racu

Aflată la nr. 208, pe lângă drumul național, clădirea adăpostește mai multe funcțiuni de interes public.

Școala generală Cserei Mihály

Principală nr.188

Grădinița de copii, Racu

A Principală nr.100

3.4.2. Clădiri de locuit

Caracteristica structurii satului o dau casele, care împreună cu terenurile alăturate și rețelele stradale definesc satul.

La construcții localnicii au folosit materialul cel mai comun pentru ei, lemnul (molidul) din care se taiau bârne de lemn. Construcția din bârne era cel mai popular mod de construire a diferitelor construcții, cum ar fi casele de locuit, surile, bucăriile de vară, grajdurile și alte clădiri care erau necesare gospodăriei.

Numai la clădirile mai noi se folosește cărămida.

Putem defini mai multe tipuri de clădiri care de obicei sunt specifice unei intervale de timp.

Casă simplă, tradițională din bârne – tipul B

Sunt casele cu tipologie tradițională și cele mai frecvente în satele secuiești, construite la începutul secolului XX. Sunt case cu doi sau trei încăperi fără pivniță, cu intrare directă din curte, printr-o prispă îngustă.

Acoperișul este rezolvat în două ape cu aruncător de apă pe fronton, de multe cazuri și teșit. Învelitoarea este din țiglă, cu o înclinație de 45-50 de grade.

Casele anilor 50-60-70 – tipul C

La clădirile mai noi (din perioada anilor 1950-80) se poate vedea o schimbare de scară și tipologie. Ele sunt preponderent clădiri cu plan alungit și deseori cu un volum asemănător prispelor ieșite din fațada lungă. La aceste tipuri de clădiri apar ferestrele tricanate la fațadele stradale în locul celor două ferestre tradiționale și se folosește o rezolvare specifică a frontoanelor.

Casele construite după '90 – tipul D

Iar clădirile și modificările din perioada de după anii 1990 se plasează din punct de vedere arhitectural și mai departe de cele menționate adineauri. Aceste clădiri modifică mult imaginea satului tradițional, par a fi scoase din volumetria satului, se definesc cu forme străine satului, acoperișuri cu înclinații neobișnuite și cu culori stridente.

3.4.3. Anexe gospodărești

Șura

În afara caselor o notă caracteristică a satului o dau șurile, care sunt deosebite atât în numărul lor, cât și în importanța dată lor (fiind de dimensiuni mari). Numărul șurilor rezultă din activitatea agricolă a satului, deservește nevoia de adăpostire a bunurilor agricole. În general șurile sunt construite tradițional din bârne de lemn, dar mai recent s-a construit și din cărămidă sau parțial din piatră. Șurile mari de obicei adăpostesc grajdurile animalelor mari și animalelor mici și servesc la depozitarea fânului.

Ele fiind amplasate transversal pe lot alcătuiesc unități mai mari formând șiruri de șure în capătul curții. Ele formează un volum monobloc cu acoperiș în două ape.

Bucătării, „case” de vară

Sunt anexe cu caracter de casă de vară sau adăpostesc cuptorul. Ele sunt amplasate ori vis-a-vis de casă, paralel cu asta, sau în continuarea casei spre șură. Găsim la ele exemplare mai vechi, de casă mică tradițională monocelulară. Bucătăriile de vară sunt de obicei văruite, tencuite cu lipitură, ori retencuite ca casele mai noi.

Șoproane

Amplasarea lor se face de obicei în continuarea casei, ajungând până la șură. Aceste anexe de obicei sunt construite, ca și șurile, în mod tradițional, din bârne de lemn sau din aceeași material ca casa.

Grajduri, cocine de porci și de păsări

De obicei ele sunt înglobate în volumul șurei, dar dacă apar ca volum separat sunt amplasate pe partea opusă a curții față de casă. Sunt construite din bârne acoperite în două sau într-o singură apă.

3.5. OBIECTIVE STRADALE CARACTERISTICE

Porțile

Caracteristici ai satului, care creează imagini specifice sunt porțile, ce joacă un rol important în imaginea de ansamblu a satului. Dintre porțile tradiționale cele mai frecvente sunt porțile mici, la care numai poarta mică este legată pe partea superioară (gyalogkapu).

Gardurile

Sunt și ele elemente importante în crearea imaginii satului.

Sunt câteva exemple foarte frumoase, păstrate în stare de obicei degradată, a gardurilor de lemn, o tipologie tradițională cu posibilități ornamentale bogate.

Cele mai abundente tipuri sunt gardurile cu elemente structurale metalice sau din beton, cu elemente de deschidere din lemn.

Fântâni

Foarte des întâlnim la intersecțiile străzilor fântânile publice, care deservește o vecinătate. Ele sunt fântâni cu roată, placate pe lateral pentru a feri de animale.

Cruci

Semnele specifice catolicismului se regăsesc în sat la margine străzilor. Ele sunt realizate din lemn sau din piatră.

4. ANALIZA INTERVENȚIILOR ASUPRA IMAGINII SATULUI

4.1. DEFINIREA ZONELOR CU IMAGINI SPECIFICE RELATIV UNITARE

Localitatea s-a dezvoltat organic până la mijlocul secolului al XX-lea.

Aspectul străzilor era definit de case construite perpendicular pe stradă, trase la front eventual cu mici grădini înguste în față, case cu formă alungită și volum cu parter/parter înălțat. În plan mai apar porțile mari sau mici iar cadrul e închis de șirul șurelor puse transversal, ca un fundal.

Această formă de ocupare tradițională a lotului s-a păstrat destul de bine în localitate.

4.2. INTERVENȚII MAJORE ASUPRA IMAGINII SATULUI

Strada principală cu drumul național a cunoscut o dezvoltare mai accentuată după mijlocul secolului trecut. Ocuparea lotului a devenit mai urbană, apar formele planimetrice în L sau paralel cu strada și mai târziu din cauza proiectelor stas formele foarte compacte, aproape pătrate și înalte, cu etaj.

Aceste clădiri au schimbat scara străzii, însă un element caracteristic, aliniamentul față de stradă este respectată.

Tendința cea mai recentă prezintă un aspect foarte diferit. Se schimbă modul de viață al oamenilor, crește volumul clădirilor de locuit, iar sunt cazuri când anexele gospodărești nu mai apar. Devine foarte răspândit mașina care și el provoacă schimbări în structura bine cristalizată. Aceste schimbări se manifestă în obiecte construite izolate, de multe ori retrase de frontul stradal. Dacă aceste construcții nu sunt supuse unor reglementări consecvente se formează zone de locuit asemănătoare a suburbiilor orașelor, haotice și lipsite de caracter.

5. PROPUNERI PENTRU PROTEJAREA IMAGINII SATULUI

5.1. MONUMENTE

Sunt protejate prin lege următoarele obiective din sat care sunt cuprinse în Lista monumentelor istorice:

HR-I-s-B-12701	Situl arheologic de la Racu	
HR-I-m-B-12701.01	Capela "Sf. Iacob și Filip"	Epoca medievală
HR-I-m-B-12701.02		
HR-I-s-B-12702	"Cetatea Păgânului" (Pogányvár)	
HR-I-m-B-12702.01		
HR-I-m-B-12702.02		
HR-II-m-B-12936	Capela romano-catolică "Sf. Filip și Iacob"	sec. XVI-XVIII 1725
HR-II-m-B-12937	Conacul Cserei, cu poarta de piatră	1667, transformat 1935
HR-II-a-A-12938	Ansamblul bisericii romano-catolice "Sf. Maria Mică"	sec. XIV-XVIII
HR-II-m-A-12938.01	Biserica catolică "Sf. Maria Mică"	sec. XIV-XVIII
HR-II-m-A-12938.02	Incintă fortificată, cu capela	sec. XVII, 1827
HR-III-m-B-13017	Monument comemorativ al eroilor căzuți în primul război mondial	1940

Conform legii la orice intervenție la monumentele înscrise în Lista monumentelor istorice și pentru lucrări de investiții sau lucrări de reparații la clădiri aflate în zona de protecție a acestora, prin certificatul de urbanism emis, trebuie să se solicite avizul Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice prin Direcția județeană de cultură și culte Harghita.

Monumentul eroilor primului război mondial din centru este opera lui Szervátiusz Jenő.

5.2. INSTRUMENTELE ALE PROTEJĂRII LOCALE

Dezideratul mentinerii imaginii tradiționale a satului se poate obține prin acțiunea comuna a conducerii comunei și a locuitorilor satului. Este foarte important constientizarea valorilor existente în rândul populației, reorientarea interesului pentru formele arhitecturale și rezolvarile tradiționale.

În procesul de constientizare a valorilor rolul cel mai important ar putea să aibă organizațiile civile, care pe lângă obiectivele de păstrare a identității culturale, a tradițiilor locale în viața socială, își introduc în program și protejarea imaginii satului.

Instrumentele administrației publice de protejare a imaginii tradiționale a satului sunt:

- reglementările urbanistice pentru zona tradițională a satului
- cuprinderea obiectivelor valoroase în liste de protejare locală

5.2.1. Propuneri de reglementări urbanistice

În rezolvarea problemelor legate de dezvoltarea durabilă a localității, cu păstrarea trăsăturilor urbanistice și arhitecturale, instrumentul de bază a Primăriei constituie prevederile Planului Urbanistic General și reglementările cuprinse în PUG. Propunerile de reglementări urbanistice din **Anexa 1** a prezentului studiu sunt întocmite pentru a fi introduse în Reglementările PUG-lui, cu ocazia reactualizării acestuia.

Aceste propuneri de reglementări nu sunt exhaustive și se referă numai de aspectele legate de dezideratul de menținerea valorilor tradiționale existente și restricționarea construcțiilor noi precum și a intervențiilor în așa fel ca acestea să nu altereze imaginea satului, dimpotrivă să se aducă îmbunătățiri, corectări în acest sens.

Aprobarea Reglementărilor urbanistice de către Consiliul Local al comunei Ocna Șugatș pe baza Hotărârii Consiliului constituie un cadru orientativ pentru specialiștii de la Primărie în vederea impunerii unor restricții asupra construcțiilor noi și a intervențiilor asupra construcțiilor existente.

După aprobarea PUG-lui reactualizat Reglementările acestuia se ridică la rang de lege și devin instrumente de lucru în modelarea imaginii satului.

Datoria specialiștilor de la Primărie, care emit certificatele de urbanism, este să introducă în prevederile acestuia acele puncte din reglementări care se referă la terenul / obiectivul în cauză, pentru care s-a cerut elaborarea certificatului de urbanism. Este foarte important introducerea detaliată a cerințelor referitoare la obiectul respectiv cu scopul ca la începerea fazei de proiectare beneficiarul și proiectantul să se orienteze după aceste cerințe.

La certificatele de urbanism emise pentru înstrăinări de bunuri imobiliare de asemenea

trebuie introduse cerințele referitoare la volumetrie, amplasarea construcției, eventuale restricții, pentru a crea o imagine exactă celui care cumpără terenul / obiectivul în vederea realizării unei investiții noi.

5.2.2. Propunere de protejare locală

Propunerea de reglementări dau un cadru general pentru protejarea imaginii întregului sat, a valorilor ambientale. Pentru protejarea unor obiective mai valoroase, a căror dispariție sau transformare radicală ar aduce prejudicii pentru patrimoniul construit al localității, s-au întocmit propuneri de protejare locală, cuprinse în **anexele 2 și 3** ale prezentului studiu:

- **anexa 2** – Lista clădirilor și a gospodăriilor/parcelelor propuse pentru protejare locală

În vederea operării mai ușoare a Listei clădirilor și a gospodăriilor/parcelelor propuse pentru protejare locală, sunt prezentate extrase ale acestora în funcție de diferitele categorii de protecție în anexele 2a, 2b, 2c și 2d, după cum urmează:

anexa 2a – Lista clădirilor propuse pentru protejare locală tip 1 (H1)

anexa 2b – Lista clădirilor propuse pentru protejare locală tip 2 (H2)

anexa 2c – Lista clădirilor propuse pentru protejare locală tip 3 (H3)

anexa 2d – Lista gospodăriilor/parcelelor propuse pentru protejare locală (T)

- **anexa 3** – Lista aleilor pietonale/semicarosabile și a spațiilor publice propuse pentru protejare locală

a. În categoria clădirilor cu protejare locală tip 1 (H1) sunt cuprinse conacele și clădirile tradiționale valoroase din punct de vedere arhitectural și care în general păstrează volumul, forma și detaliile originale.

Protejarea locală tip 1 (H1) atrage după sine următoarele obligații:

- Interdicția de demolare. Autorizație de demolare pentru aceste obiective se poate elibera numai dacă pe baza unei Hotărâri a Consiliului Local obiectul se scoate din lista de obiecte protejate pe plan local.
- Orice transformare a clădirii (adăugiri, schimbări de materiale de finisaj, schimbarea tâmplăriei, refacerea porții și a împrejuririi către stradă) trebuie să se facă pe bază de autorizație de construire și fără a diminua valoarea ambientală a clădirii. Nu este nici o interdicție în ceea ce privește adaptarea clădirii la cerințele de confort și igienă, dar aceste lucrări să nu se execute în detrimentul aspectului tradițional al fațadei.
- La clădirile de locuit unde mai recent s-a schimbat forma ferestrelor originale în ferestre cu trei canate (de tip bloc de locuință), cu ocazia unor reparații la fațade ar fi de dorit refacerea golurilor originale.

b. În categoria clădirilor cu protejare locală tip 2 (H2) sunt cuprinse clădirile care prezintă valori ambientale precum și clădiri care au suferit transformări importante ale fațadelor, dar care cuprind detalii arhitecturale valoroase (de exemplu grinzi sculptate, tâmplării originale). Majoritatea acestora definesc valori ambientale ale zonelor în care sunt amplasate și ca atare demolarea sau transformarea radicală a lor ar aduce prejudicii imaginii satului.

Protejarea locală tip 2 (H2) atrage după sine următoarele cerințe care intră în categoria de recomandări:

- Păstrarea obiectivului în măsura posibilităților prin întreținere curentă și eventual prin refuncționalizare
- Păstrarea volumetriei și a modului de amplasare față de aliniament
- Păstrarea detaliilor valoroase existente

c. În categoria clădirilor cu protejare locală tip 3 (H3) sunt cuprinse clădirile care prezintă valori ambientale precum și clădiri care au suferit transformări importante volumetrice, dar care cuprind detalii arhitecturale valoroase. Majoritatea acestora definesc valori ambientale ale zonelor în care sunt amplasate și ca atare demolarea sau transformarea radicală a lor ar aduce prejudicii imaginii satului.

Protejarea locală tip 2 (H2) atrage după sine următoarele cerințe care intră în categoria de recomandări:

- Păstrarea obiectivului în măsura posibilităților prin întreținere curentă și eventual prin refuncționalizare
- Păstrarea modului de amplasare față de aliniament
- Refacerea volumetriei la starea originală, eliminarea elementelor nedorite la prima intervenție
- **Păstrarea detaliilor valoroase existente**

d. În categoria gospodăriilor/parcelelor cu protejare locală (T) sunt cuprinse:

- gospodăriile care prezintă un aspect unitar și sunt compuse din obiective cuprinse lista de protejare locală. Acestea merită o atenție deosebită și sunt cele mai propice pentru valorificare în cadrul turismului rural, prezentând imagini autentice a gospodăriilor tradiționale.
- parcele ale unor conace care în integritatea lor ar trebui păstrate, fără a fi dezmembrate

Lista aleilor pietonale/semicarosabile și a spațiilor publice propuse pentru protejare locală

(anexa 3) cuprinde acele străzi și ulițe piațete care conferă satului o atmosferă specifică și care necesită o atenție deosebită în amenajarea lor:

- păstrarea caracterului prin dominanța suprafețelor înierbite
- amenajarea carosabilului ocazional prin strat drenant și suprafață de macadam
- amenajarea aleilor pietonale prin sistemul de gazon cu strat drenant

Propunerile de protejare locală devin instrumente de lucru după aprobarea lor de către Consiliul Local pe baza Hotărârii Consiliului.

Hotărârea Consiliului Local prin care se aproba lista obiectivelor de protejare locala trebuie

adusa la cunostiinta proprietarului cladirii, respectiv al obiectivului protejat.

În vederea viabilitatii protectiei locale aceasta trebuie sa aiba si sprijinul populatiei, ceea ce se poate realiza numai prin constientizarea valorilor. O serie de activitati ar trebui sa concure la fenomenul ca protejarea locala sa nu fie înțeleasa ca o masura opresiva, de frâna în calea dezvoltarii, ci dimpotriva ca un motiv de mândrie de a fi proprietarul unei case valoroase.

Pe lînga motivatii sentimentale cîte un ajutor material, chiar de valoare mai mica ar putea sa slujeasca aceasta cauza.

În acest sens Primaria ar trebui sa gaseasca resurse financiare (din resurse proprii, sprijin de la Consiliul Judetean Harghita cerut în acest scop, fonduri obtinute prin proiecte de finantare, etc.) si modalitati de a sprijini activitatile de întretinere a obiectivelor de pe lista, acele lucrari de întretinere sau reparatii care se executa în spiritul protejarii locale, precum si eventualele îmbunatatiri, corectari, lucrari de refacere a formei originale. Ajutoarele materiale date proprietarilor de obiective înscrise pe lista de protejare locala ar putea sa fie de diferite forme, cum urmeaza:

- scutiri de impozit sau reducerea impozitului pentru cladiri protejate local. Aceste scutiri s-ar putea da, în masura posibilitatilor, pentru toate obiectivele de pe lista sau numai la acele obiective unde se executa lucrari de întretinere conform celor sus mentionate.
- ajutor material direct prin oferirea gratuita sau la pret redus a unor materiale de constructii cu ocazia reparatiilor executate la aceste obiective, daca acestea se realizeaza în spiritul pastrarii sau refacerii formei originale a cladirii (de exemplu var pentru varuire, tigle solzi pentru reparatii la acoperis, material lemnos etc.)
- plata partiala sau totala a unor lucrari de refaceri de goluri de ferestre originale la fatade, restaurare de tâmplarie traditionala valoroasa etc.
- ajutor material pentru reparatii la porti sau garduri din piatră vechi, care reprezinta valoare pentru întreaga comunitate si unde proprietarul nu are resurse materiale pentru a pastra si restaura poarta.

5.2.3. Propunere pentru dezvoltare urbanistică a localității

Având în vedere că satul Satu Nou se prezintă relativ unitar în ceea ce privește volumetria clădirilor și regimul de înălțime și că în propunerea de reglementări locale se definește intenția de a păstra aceste caracteristici (volumetria relativ mică a clădirilor, regim de înălțime cu un singur nivel suprateran + mansardă), se propun **directii diferențiate de dezvoltare a localității, după cum urmează:**

A. În zona centrului și zonele de locuit tradiționale păstrarea caracteristicilor urbanistice prin:

- Construirea de **clădiri care respectă scara clădirilor existente în apropiere**, clădiri definite în reglementări cu termenul de *clădiri de referință*
- Extinderea și reamenajarea caselor existente pe baza unor documentații întocmite conform reglementărilor urbanistice

- La case tradiționale nelocuite, în cazul schimbării proprietarului prin moștenire sau cumpărare, realizarea de case de vacanță sau eventual a unei locuințe prin **reamenajarea casei de locuit** pentru noua funcțiune, cu păstrarea detaliilor arhitecturale valoroase și dacă este cazul readucerea casei la forma originală avută înaintea unor transformări mai recente

B. Scoaterea din miezul tradițional a localității a unităților funcționale mai voluminoase

- Pentru investiții care prin tema de program depășesc volumetria unor case tradiționale este de dorit amplasarea acestora în zone mai retrase.
- Dezvoltarea localității cu funcțiuni de locuit, funcțiuni turistice și de agrement sau eventual cu funcțiuni de industrie nepoluantă, în partea sudică, în zonele adiacente drumului.

Pentru a păstra martori ai imaginii gospodăriilor tradiționale studiul de față propune analizarea posibilității de a introduce casele și gospodăriile propuse de protecție locală în circuitul de viață de zi cu zi al satului. Prin restaurarea lor calificată și folosirea lor de către instituții (muzeu de sat, bibliotecă, grădiniță), fundații (centru pentru persoane handicapate, centre sociale), turism axat pe caracterul sătesc și alte activități publice (táncház, guzsalyas) care atrag implicarea unor grupări ale comunității, aceste clădiri pot funcționa ca puncte generatoare în viața socială a localității și pot contribui la păstrarea valorilor tradiționale.

Aceste gospodării sunt identificate și unele dintre ele detaliat prezentate în fișe de cartare, introduse în volumul 2. al prezentului studiu.

Întocmit:

arh. András Alpár

arh. Lőrincz Barna

Bibliografie:

1. Planul urbanistic general al comunei Racu
2. Hărțile militare austriece din secolele XVIII-XIX: prima cartare militară austriacă din anii 1769-1773 și a doua cartare militară austriacă din anii 1853-1873
3. Orbán Balázs: A Székelyföld leírása
4. Császár László: Csíkrákos monográfiája
5. <http://hu.wikipedia.org>
6. <http://www.harghita.ro/hun/3/32/32csikrakos.html>
7. http://www.prefecturahr.ro/cd_hr/romm/3/32/32csikrakos.html
8. <http://www.rakos.ro/>
9. <http://fenykeptar.karpatok.info/fenykeptar/csikrakos/index.htm>
10. <http://www.karpatmedence360.hu/csikrakos.php>
11. <http://lexikon.katolikus.hu/C/Cs%C3%ADkrákos.html>